

ДУА “СЯРЭДНЯЯ ШКОЛА №1
Г.СЯННО ІМЯ З.І.АЗГУРА”

**Тэксты для напісання
водгуку на паэтычны твор
(9 клас)**

Санет

Не шукайце шчасця на чужыне,
Дзесьці за марамі, за гарамі,
Бо туга па дарагой Айчыне
Будзе крочыць след у след за вамі.

Не цурайцеся і роднай мовы,
Што з калыскі навучала маці,
Як для дрэва карань, так і слова
Сілу, годнасць не дае нам страціць.

Продкамі не грэбуйце ніколі,
Бо яны жыццём сваім, крывёю
Здабывалі і зямлю, і волю.
І вітайце племя маладое—
Пачалі бацькі, завершаць дзеці
Будаваць свет новы на планеце.

Эдуард Валасевіч

Беларускасць

Беларуская чысціня,
Чысціня выключнага кшталту,
Можа, толькі агню раўня.
Беларуская чысціня
Не даруе нікому гвалту.

Беларуская дабрыня,
Недакучлівая, нескупая,
Усхапіцца любіць да дня.
Беларуская дабрыня
Зоры з неба нясквапна хапае.

Беларуская прыгажосць,
Як амыта вадою святою.
І пакуль у Сусвеце ёсць
Беларуская прыгажосць,
Свет не лічыць сябе сіратаю.

Рыгор Барадулін

Экалогія душы

Высякаюць лясы
І няшчадна вытоптваюць боты
За дзялянкай дзялянку—
Верасы, і багун, і чарот,
На мяжы растапталі
Жывую яшчэ берасцянку,
Што будзіла над полем світанні
Штогод.
Паміраюць званочкі,
Зязюлі, чабор, журавіны,
І не ў вырай, а некуды так
Адляцяць журавы.
Мы сябе абкрадаем,
А множыць здабыткі павінны
І ўзвышаць абавязкі свае
І правы.
Вынішчаем лясы,
І пачуцці, і светлыя словы,
Што, як матчына песня,
За сэрца бяруць,
Падсякаем бяздумна
Карэнні свае і асновы
І не бачым, што хутка
Лісты адамруць.
Нашы песні і мова знікаюць паціху.

Пачакайце!
Звяртаюся з просьбаю я:
Занясіце хутчэй у Чырвоную кнігу
Верасы і чабор, наша слова і наша імя.

Сяргей Грахоўскі

Слова

Слова лечыць і калечыць.
 Ёсць адно між розных слоў,
 Што ў жыцці нас чалавечыць,
 Слова светлае—любоў.

Свет зачэзне і панікне
 У адчаі без надзей,
 Як яно раптоўна знікне
 На зямлі сярод людзей.

Дзе ж ты, ісціна святая?
 З глыбіні далёкіх дзён
 Слова гэта прарастае,
 Як травінка праз бетон.

Перапёлка плача ў жыце,
 У траве гудуць чмялі.
 Не гнявіце, а любіце
 Усё жывое на зямлі.

Каб часінай непазбежнай,
 Дзе жыцця круты абрыў,
 Адказаць было нягрэшна:
 Што любіў,
 Каго любіў?

Анатоль Грачанікаў

І сабе на ўспамін

Маладыя гады,
 Маладыя жаданні,
 Максім Багдановіч

Не вернеш спагадай Нямігу,
 Жар-птушку,
 Бізонаў сляды.
 Яшчэ б я ў Чырвоную кнігу
 Занёс маладыя гады.

Гады чысціні і надзеі,
 Гады парыванняў і мрой,
 Калі яшчэ дзень маладзее
 І ў зорак вясновай настрой.

Калі ўсё наперадзе недзе,
 Заплеччу—ні зла, ні пакут.
 Воз распачы сцішана едзе,
 Бо радасць сядзе на кут.

Усё так і дзіўна, і проста,
 І ўсе, хто ні ёсць, -
 Сябрукі.
 Спатканню не бачыцца ростань,
 І ўзрушвае дотык рукі.

Узлескі гараць верасамі,
 Пад снегам не стынуць груды.
 Сябе абганяючы самі,
 Ідуць маладыя гады.

Разыдуцца, знікнуць па свеце,
 Не збавіўшы шпаркай хады,
 Дагнаць, маладыя, паспейце
 Свае маладыя гады!

Рыгор Барадулін

У гасцях

І стаю я на вашай высокай вяршыні,
 Я адбіўся ў рацэ вашай чыстай і сіняй.
 Мне ваш вецер ласкава ўзлунаць памагае—
 Запрашае ляцець над нязведаным краемб
 Там, дзе песня віруе між скалаў глыбока,
 Там, дзе мова—арлоў непрыручаны клекат.
 Там, дзе маці для кожнага ласку спяліла ...
 І ад шчасця ў мяне аж выростаюць крылы.
 А не верыце. Можа, памацайце самі:
 За спіною трапечуць яны ветругамі...

Я шчаслівы ад думкі: і ў мяне гэтаксама
 Ёсць радзіма свая, свой народ, свая мама.

Янка Сіпакоў

Радзіме

Усім карэннем—у табе,
 Адною галінкай—над табою...
 Чым заслужыў, калі паспеў,
 Што ты мяне з крыніцаў поіш?..

А чым табе даўгі сплаціць,
 Якіх, чым больш жыву, не меней?..
 Як зорны, хлеб мой зіхаціць:
 Скарынка—у духмяным кмене...

А я—галіначка адна
 Між вечных зор і тых, якія
 З крыніц мігочуць да відна,
 Упаўшы ў нетры іх жывыя.

І сэрца, як лісток, трымціць,
 Што супакоіць немагчыма:
 «А чым даўгі табе сплаціць,
 Мая вялікая Радзіма?!»

Хай не глынуць мне даўкі ком,
 Хай шчодрасць мне твая дакорам.-
 Не сорамна быць даўжніком,
 Забыцца, што даўжнік ты, сорам.

Не сорамна любіць да слёз,
 Лічыць твой боль і ўзлёт сваімі
 І дзякаваць вялікі лёс,
 Што даў спазнаць цябе, Радзіма.

Аглухну—не ад зім і лет,
 Аслепну—не ад скрух і плачу.—
 Ад прагі чуць твой кожны шэпт
 І ўсю тваю бясконцасць бачыць,
 Мая вялікая Радзіма!..

Алег Лойка